

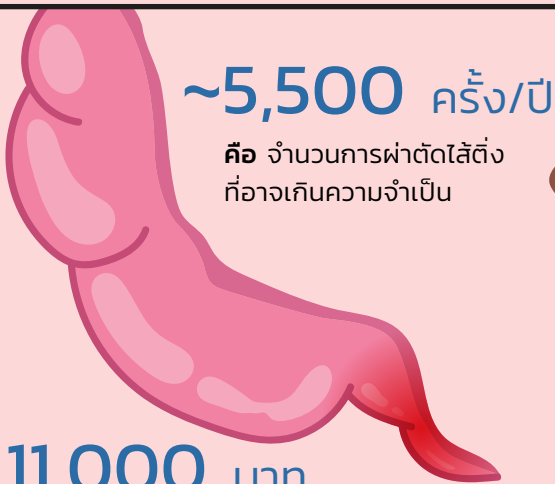
Data ช่วงการระบาดโควิด-19 พบการผ่าตัดไส้ติ่งอักเสบอาจเกินจำเป็น

Volume 10

Issue 130 • JUL 2022

Highlight

- โรคไส้ติ่งอักเสบเป็นหนึ่งในภาวะฉุกเฉินทางศัลยกรรม พบประมาณ 70,000 ถึง 80,000 รายต่อปี แต่มีหลักฐานพบว่าร้อยละ 20 ของผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัด ไม่พบการอักเสบของไส้ติ่ง การผ่าตัดไส้ติ่งอักเสบจึงเป็นหัตถการที่มีโอกาสทำมากเกินไป
- การล็อกดาวน์ในช่วงการระบาดของโควิด-19 ทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของจำนวนการผ่าตัดไส้ติ่งอักเสบ (acute appendicitis) ที่ลดลง ขณะที่จำนวนผู้ป่วยโรคไส้ติ่งอักเสบที่มีภาวะแทรกซ้อน (acute appendicitis with generalized peritonitis) ไม่ได้เพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยตอบคำถามถึงการผ่าตัดไส้ติ่งอักเสบที่มากเกินไป รวมถึงประสิทธิผลการการวินิจฉัย
- การวิเคราะห์ฐานข้อมูลพบว่า อาจมีการผ่าตัดไส้ติ่งอักเสบที่เกินความจำเป็น คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 60 ล้านบาทต่อปี ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่เราสามารถนำไปสนับสนุนระบบสาธารณสุขในส่วนอื่นได้

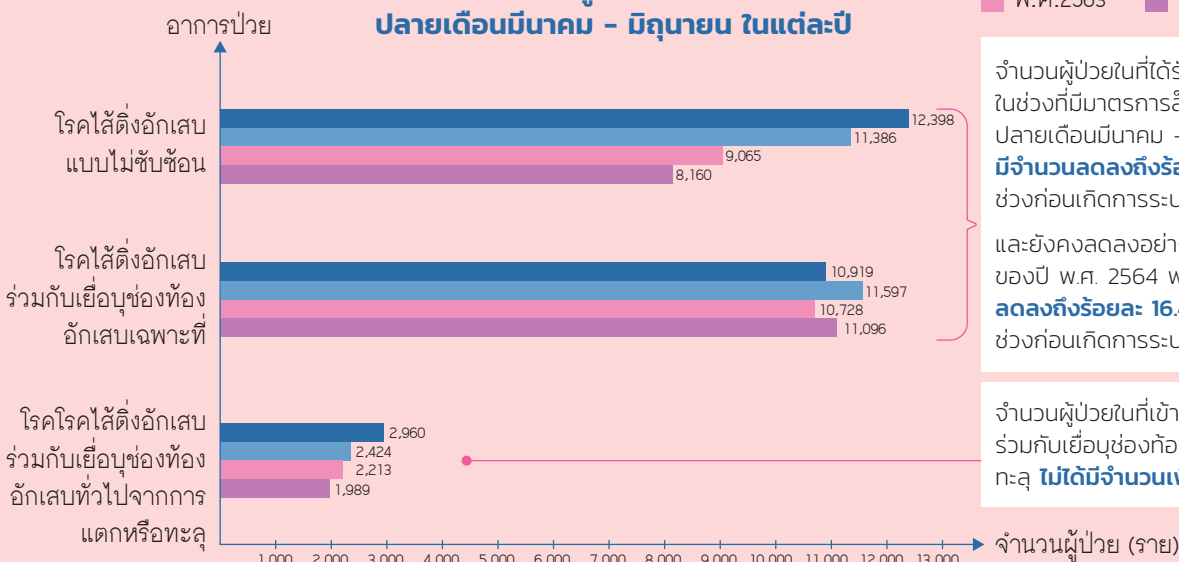

~60,500,000 บาท/ปี
คือ จำนวนเงินที่ใช้ในการผ่าตัดไส้ติ่งที่อาจเกินความจำเป็นใน 1 ปี

ประเทศไทยมีการตรวจยืนยันการวินิจฉัยด้วยเอกซเรย์คอมพิวเตอร์เพียงร้อยละ 10 ของผู้ป่วยไส้ติ่งอักเสบทั้งหมด

ข้อค้นพบจากงานวิจัย

จำนวนผู้ป่วยระหว่างปลายเดือนมีนาคม - มิถุนายน ในแต่ละปี

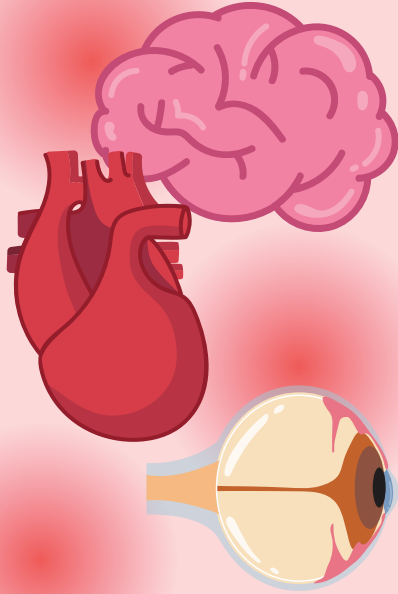

จำนวนผู้ป่วยในที่ได้รับการวินิจฉัยด้วยโรคไส้ติ่งอักเสบในช่วงที่มีมาตรการล็อกดาวน์ระหว่างปลายเดือนมีนาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2563 มีจำนวนลดลงถึงร้อยละ 13.4 เมื่อเทียบกับช่วงก่อนเกิดการระบาด

และยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงเดือนเดียวกันของปี พ.ศ. 2564 พบจำนวนผู้ป่วยลดลงถึงร้อยละ 16.4 เมื่อเทียบกับช่วงก่อนเกิดการระบาด

จำนวนผู้ป่วยในที่ได้รับการบริการด้วยโรคไส้ติ่งอักเสบร่วมกับเยื่อช่องท้องอักเสบทั่วไปจากการแตกหรือทะลุ **ไม่ได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด**

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- การผ่าตัดไส้ติ่งอักเสบเป็นการผ่าตัดฉุกเฉิน อาจมีการผ่าตัดไส้ติ่งที่เกินความจำเป็น คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 60 ล้านบาทต่อปี ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่สามารถนำไปสนับสนุนระบบสาธารณสุขในส่วนอื่นได้ รวมทั้งผลการศึกษานี้อาจเป็นข้อมูลสำหรับผู้ให้บริการและผู้รับบริการให้ตระหนักถึงความจำเป็นในการผ่าตัดไส้ติ่งอักเสบในอนาคต
- ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากระบบบันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูลการบริการทางการแพทย์ (e-Claim) ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายได้ เช่น การปรับแนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคไส้ติ่งอักเสบให้เหมาะสม และการวางแผนการให้บริการผ่าตัดฉุกเฉินในช่วงที่มีการระบาดของโควิด-19 ระลอกถัดไป รวมถึงการระบาดของโรคติดเชื้ออื่น ๆ ในอนาคต

เกี่ยวกับการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data analysis) ของผู้ป่วยในที่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal Coverage Scheme) จากฐานข้อมูล e-Claim ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ย้อนหลังเป็นเวลา 6 ปี ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2559 จนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 เพื่อศึกษาจำนวนของผู้ป่วยในที่เข้ารับบริการด้วยโรคไส้ติ่งอักเสบ ลักษณะผู้ป่วย แนวทางการรักษา และผลการรักษา ในช่วงก่อนและระหว่างการระบาดของโควิด-19 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม R

สแกน QR code เพื่อติดตามงานวิจัย

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งโครงการวิจัยการวิเคราะห์ผลกระทบของ COVID-19 ต่อระบบสาธารณสุขเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดและความยั่งยืนของระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าในประเทศไทย (Understanding the impact of COVID-19 to improve our health care system responses: Turning crisis into opportunities)

โดย รศ. ดร.วรรณฤดี อิศรานุกวัฒน์ชัย, ดร. นพ.ศ ตีระวัฒน์นานนท์, ดร.รัศมีณี บุตรชน, พญ.จารีย์ สุขุมณี, ภิชากรีย์ กรุณายาวงค์, ธนาญาติ เครณีโสภณ, จุฬาทิพย์ บุญมา, Myka Harun Sarajan, ฉัตรกมล พิธีปัญญาารนนท์, บงกช เกอเค้, ดร. นพ.ชัยยศ คุณานูนันท์, ศ. ภก. ดร.สุพล ลิ้มวัฒนานนท์, ดร. ทพญ.กนิษฐา บุญธรรมเจริญ, ดร. ภญ.ฐิติพร สุแก้ว, ดร.วุฒิพันธ์ วงษ์มงคล, ชุตินัน สันอุประมา, ขนิษฐา กุศลสุกุล, ณัฐพัชร มรรคา, ปริญดา เสนีย์รัตน์ประยูร, วราภรณ์ ปวงกันทา, ภญ.เนตรนภัส สุขวนิช และจักรวีดา อมรวิสัยสรเดช

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

ผู้เขียน

พญ.จารีย์
สุขุมณี

รศ. ดร.วรรณฤดี
อิสรานุกวัฒน์ชัย

HITAP เป็นองค์กรวิจัยภายใต้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ศึกษาผลกระทบทั้งบวกและลบจากการใช้เทคโนโลยี หรือนโยบายด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านนโยบายของภาครัฐ เช่น คณะอนุกรรมการพัฒนานโยบายหลักแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น รวมถึงทำการประเมินเพื่อพัฒนาองค์การต่าง ๆ ในองค์กรภาครัฐ

หน่วยงานที่สนใจรับ Policy brief ฉบับพิมพ์
สมัครได้ที่ comm@hitap.net โดยระบุชื่อ-ที่อยู่ เพื่อจัดส่ง

ท่านที่สนใจรับ Policy brief ฉบับ PDF
สมัครได้ที่ comm@hitap.net โดยระบุชื่อ-อีเมล เพื่อจัดส่ง
หรือดาวน์โหลด Policy brief ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<https://www.hitap.net/resources/downloads>

ติดต่อ:

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
อาคาร 6 ชั้น 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์: 0-2590-4549, 0-2590-4374-5
โทรสาร: 0-2590-4369
อีเมล: comm@hitap.net
เว็บไซต์: www.hitap.net

งานนี้ได้รับอนุญาตภายใต้
ครีเอทีฟคอมมอนส์ แสดงที่มา
ไม่ใช่เพื่อการค้า ไม่ดัดแปลง

